

ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСУВАННЯ «ЗЕЛЕНОГО» ІНВЕСТИВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ХАХАЛЄВ Дмитро Олександрович

кандидат економічних наук, начальник департаменту податкового контролю стратегічних активів

ТОВ «ТАС ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ»

<https://orcid.org/0009-0007-4861-3550>

e-mail: xaxalev@ukr.net

НЕМАШКАЛО Каріна Ромеовна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та бізнесу,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

<https://orcid.org/0000-0002-8614-750X>

Метою статті є теоретико-методологічне дослідження існуючих інструментів фінансування "зеленого" інвестування, визначення їх ефективності та розробка рекомендацій щодо покращення механізмів фінансування екологічно орієнтованих проектів в умовах сталого розвитку. У статті розглядаються сучасні підходи та інструменти для фінансування проектів, що спрямовані на збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку. Проаналізовано основні механізми залучення коштів для екологічно чистих технологій, відновлюваної енергетики, управління відходами та інших ініціатив, які сприяють зниженню негативного впливу на довкілля.

Розглянуто інструменти фінансування «зелених» проектів та визначено, що одним із найпопулярніших інструментів є «зелені» облігації, які дозволяють залучати капітал від інституційних та приватних інвесторів для реалізації проектів, що відповідають екологічним стандартам. Проаналізовано поточний стан ринку «зелених» облігацій, визначено основні тенденції та перспективи його розвитку. Окрім «зелених» облігацій, розглядаються й інші фінансові інструменти, такі як екологічні кредити, спеціалізовані інвестиційні фонди, гранти та субсидії, а також механізми державно-приватного партнерства. Особлива увага приділяється ролі міжнародних фінансових інститутів, таких як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд та Європейський банк реконструкції та розвитку, які надають фінансову підтримку для реалізації проектів сталого розвитку. Також розглядається вплив регуляторної політики та державних ініціатив на стимулювання «зеленого» інвестування.

Визначено важливість інтеграції екологічних критеріїв у процес прийняття інвестиційних рішень та необхідність розвитку інфраструктури для підтримки «зелених» інвестицій. У статті пропонуються рекомендації щодо вдосконалення фінансових інструментів та механізмів, які можуть сприяти більш активному залученню приватного капіталу в екологічні проекти. Зроблено висновок, що ефективне використання фінансових інструментів може суттєво прискорити перехід до екологічно стійкої економіки.

Ключові слова: сталий розвиток, «зелені» інвестиції, інструменти фінансування, «зелене» фінансування, «зелені» проекти.

FINANCING TOOLS FOR "GREEN" INVESTMENT IN THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

KHAKHALIEV Dmytro

TAS ASSET MANAGEMENT LLC

NEMASHKALO Karina

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

This article presents a novel theoretical and methodological study of the existing financing tools for 'green' investment, determining their effectiveness and developing recommendations for improving the mechanisms of financing environmentally oriented projects in the conditions of sustainable development. The article delves into modern approaches and tools for financing projects to preserve the environment and ensure sustainable development. The main mechanisms of attracting funds for environmentally friendly technologies, renewable energy, waste management, and other initiatives that reduce the negative environmental impact are analyzed.

The tools for financing "green" projects were considered, and it was determined that one of the most popular tools is "green" bonds, which attract capital from institutional and private investors to implement projects that meet environmental standards. The current state of the "green" bond market has been analyzed, and the main trends and prospects for its development have been determined. In addition to green bonds, other financial instruments are being considered, such as environmental loans, specialized investment funds, grants and subsidies, and public-private partnership mechanisms. Special attention is paid to international financial institutions, such as the World Bank, the International Monetary Fund, and the European Bank for Reconstruction and Development, which provide financial support for implementing sustainable development projects. The impact of regulatory policy and government initiatives on stimulating "green" investment is also considered.

The importance of integrating environmental criteria into the investment decision-making process and the need for infrastructure development to support 'green' investments have been determined. The article offers practical recommendations for improving financial instruments and mechanisms that can contribute to the more active involvement of private capital in environmental projects. It was concluded that the effective use of financial instruments can significantly accelerate the transition to an environmentally sustainable economy, providing tangible benefits for both the environment and the economy.

Keywords: sustainable development, "green" investments, financing tools, "green" financing, "green" projects.

ХАХАЛЄВ, Д., & НЕМАШКАЛО, К. (2024). ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСУВАННЯ «ЗЕЛЕНОГО» ІНВЕСТИВАННЯ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ. *Development Service Industry Management*, (2), 119–125. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(18\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(18))

KNAKHALIEV, D., & NEMASHKALO, K. (2024). FINANCING TOOLS FOR "GREEN" INVESTMENT IN THE CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT. *Development Service Industry Management*, (2), 119–125. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(18\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(18))

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Концепція сталого розвитку базується на трьох основних складових: економічному зростанні, соціальній рівності та екологічній стійкості. У сучасних умовах, коли глобальні екологічні виклики вимагають рішучих дій, фінансування «зелених» інвестицій набуває дедалі більшого значення, оскільки глобальні екологічні проблеми, такі як зміна клімату, забруднення навколишнього середовища та вичерпання природних ресурсів, вимагають негайних і ефективних рішень. Одним з ключових підходів до вирішення цих проблем є "зелене" інвестування, яке забезпечує фінансову підтримку проектів, які мають екологічне значення і сприяють сталому розвитку. Зелений інвестиційний рух спрямований на підтримку екологічно чистих, соціально відповідальних і економічно вигідних проектів. Це включає в себе різні напрями: від відновлюваної енергетики до сталого сільського господарства і енергоефективного будівництва. Однак, попри зростаючий інтерес до "зелених" інвестицій, існує ряд перешкод і викликів, які ускладнюють їх впровадження. Це зокрема, недостатня розвиненість фінансових інструментів, обмежений доступ до капіталу, низька обізнаність інвесторів та відсутність чітких нормативних і регуляторних рамок. Для реалізації таких проектів необхідні специфічні фінансові інструменти, які можуть забезпечити доступ до капіталу на прийнятних умовах.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження питань реалізації концепції зеленої економіки, пошуку ефективних джерел фінансування «зелених» інвестицій для забезпечення сталого розвитку знайшло відображення в наукових працях вітчизняних вчених, зокрема: Б. Буркинського, В. Гесця, О. Добровольської, В. Захарова, І. Лазаришиної, О. Левіндовського, Н. Пахомової та інших. Однак, проблеми розвитку «зеленого» інвестування в Україні з позицій визначення інструментів фінансування потребують подальших досліджень щодо адаптації до сталих і екологічно безпечних моделей біоекономіки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті – теоретико-методологічне дослідження існуючих інструментів фінансування "зеленого" інвестування, визначення їх ефективності та розробка рекомендацій щодо покращення механізмів фінансування екологічно орієнтованих проектів в умовах сталого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сталий розвиток – це концепція, що поєднує економічний розвиток, соціальну рівність та екологічну відповідальність та передбачає, перш за все, можливість задовольнити потреби сучасного покоління при збереженні природних ресурсів та мінімізації впливу людської діяльності на довкілля та забезпечення гідного рівня життя для всіх людей.

Концепцію сталого розвитку (Sustainable Development) традиційно розглядають як поєднання соціальної, політичної й економічної сфери діяльності людини. Сучасний світ поступово почав жити в рамках цієї Концепції і правил сталого розвитку. Термін “сталий розвиток” вперше у 1987 р. запровадив прем’єр-міністр Норвегії Г. Х. Брундланд у підготовці звіту для ООН “Наше спільне майбутнє”.

Загалом сталий розвиток визначається та забезпечується певним набором його домінантів (економічних, соціальних, екологічних, політичних), що наповнюють його зміст та визначають тенденції змін, які мають місце в його структурі [1].

Вовк В.Я. [2] визначає такі сутнісні характеристики домінант сталого розвитку, як:

- економічні: максимізація кінцевого результату в ефективному та збалансованому використанні фінансових ресурсів;
- соціальні: підтримання належного рівня життя населення, забезпечення умов для збереження здоров’я, створення робочих місць, забезпечення певного рівня доходів громадян, можливості задоволення культурних і естетичних потреб, протидія дискримінації;
- екологічні: збереження фізичної і біологічної ресурсної бази й екосистеми;
- політичні: розвиток геополітичної структури сучасного світу, в межах якої відбувається постійне розширення центрів сили (США, ЄС, Китай, та ін.).

Метою сталого розвитку є задоволення потреб нинішніх поколінь без шкоди для можливостей майбутніх. Важливими аспектами є збереження природних ресурсів, зниження викидів, та сприяння соціальному добробуту. Для досягнення сталого розвитку необхідно впроваджувати інноваційні технології, що сприяють енергоефективності та зменшенню викидів парникових газів. Важливу роль відіграє освіта, яка

формує екологічну свідомість та відповідальність у громадян. Соціальні аспекти включають боротьбу з бідністю, забезпечення якісної освіти та охорони здоров'я, а також створення умов для гідної праці.

Зазначимо, що реалізація принципів сталого розвитку потребує співпраці на глобальному, національному та місцевому рівнях, оскільки лише спільними зусиллями можна забезпечити гармонійне співіснування людини і природи, зберігаючи планету для майбутніх поколінь

Проте концепція «зеленої економіки» не може ототожнюватися з концепцією сталого розвитку, оскільки вона зосереджується на формуванні політичної програми оперативного характеру, що спрямована на створення екологічно сумісних джерел зростання економічної системи, з високим рівнем відновлювальних властивостей за рахунок створення умов для інвестиційних надходжень та залучення інновацій. Концепція ґрунтується на проведенні заходів, які передбачають використання як економічних, так і неекономічних методів, а саме [3]: проведення оцінювання природних ресурсів, встановлення систем ціноутворення, що відповідають засадам сталого розвитку економіки; політика держави у сфері інвестицій, підтримка «зелених» інноваційних технологій та формування інфраструктури «зеленого зростання»; відмова від неефективного субсидіювання у галузі екології; заохочення виготовлення екологічних товарів, через державну закупівельну політику, а також результатів впровадження методів виробництва, що відповідають засадам сталого розвитку; удосконалення «екологічного» оподаткування й сфери просування екологічної продукції та послуг та ін.

Сталими залишаються й завдання та кінцеві цілі політики в «зелених» секторах економіки:

1. Зростання енергоефективності будівель, реконструкція та проектування енергоактивних споруд, з урахуванням потреби мінімізації енергоспоживання та викидів шкідливих речовин у навколишнє середовище.

2. Розвиток сталого транспорту, що передбачає використання низьковуглецевих різновидів паливних ресурсів та розширення інвестування в електрифікацію, залізничне сполучення й підвищення енергоефективності транспорту.

3. Розвиток сталої енергетики, що потребує інвестування в енергорозподільчі системи інтелектуального типу, формування інфраструктури відновлювальних джерел й використання переваг альтернативних енергоресурсів.

4. Вкладення інвестицій в розвиток інфраструктури із забезпечення населення чистою водою.

5. Розвиток сталого сільського господарства, що передбачає розширення органічного виробництва, інвестування та відрахування частини стимулюючих пакетів країнам, що розвиваються розвинутими державами світу.

6. Зміцнення екологічної інфраструктури, що базується на інвестуванні в оздоровлення екосистем та зменшенні рівня використаних ресурсів з навколишнього природного середовища та їх ефективне використання у процесі виробничо-господарської діяльності людини [4].

Тобто, політика в «зелених» секторах економіки спрямована на вирішення низки завдань, кінцевою метою яких є створення стійкої та екологічно чистої економіки, а одним із ключових завдань якої є зменшення викидів парникових газів шляхом впровадження відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова та гідроенергія – це допомагає зменшити залежність від викопних палив і сприяє боротьбі зі зміною клімату.

Іншим важливим завданням є збереження та раціональне використання природних ресурсів: розвиток біоекономіки, де відходи мінімізуються, а матеріали переробляються та повторно використовуються. Також важливим аспектом є розвиток екологічно чистих технологій та інновацій, що сприяють ефективнішому використанню ресурсів та зменшенню негативного впливу на довкілля. Кінцеві цілі політики в «зелених» секторах економіки включають енергетичну незалежність, створення нових робочих місць у екологічних галузях, підвищення стандартів якості життя громадян та збереження біорізноманіття. Досягнення цих цілей вимагає активної співпраці між урядами, бізнесом та громадськістю, а також міжнародної координації зусиль.

За результатами аналітичних досліджень [5] встановлено, що «у системі відтворення економічних процесів інвестиціям відводиться важлива роль, оскільки вони сприяють відновленню та збільшенню виробничих ресурсів, а також пришвидшують економічне зростання країни-реципієнта. Саме питання розкриття суті інвестицій є вкрай складним через динамізм економічних процесів і відносин, які з часом змінюють свій зміст та структуру особливо під впливом нових технологій. Загалом же інвестиції можна трактувати як відносно “безпечне” вкладення капіталу, яке здійснюється в об’єкт інвестування (виробництво, послуги, технології, нерухомість, фінансові продукти тощо) сьогодні з метою отримання вигод – економічних переваг – у майбутньому. Сталість (sustainability) – нова парадигма розвитку сучасного суспільства, яка поєднала економічні, соціальні та екологічні детермінанти – звернула увагу урядів, міжнародних фінансових організацій та ТНК включити детермінанти сталого розвитку у процес прийняття інвестиційних рішень. І сьогодні вже йдеться не просто про залучення інвестицій, як компонента сукупних витрат, а про залучення саме “зелених” інвестицій, як рушія сталого розвитку».

«Зелене» інвестування, або екологічно відповідальне інвестування, стає дедалі популярнішим серед інвесторів по всьому світу. Цей підхід передбачає вкладення коштів у компанії та проекти, які сприяють збереженню довкілля, використовують відновлювані джерела енергії та впроваджують стійкі практики. Основними напрямками такого інвестування є розвиток сонячної та вітрової енергетики, енергоефективні

технології, екологічно чистий транспорт і мінімізація відходів. Інвестори також отримують фінансову вигоду від таких вкладень, оскільки стійкі компанії часто демонструють стабільне зростання і менший ризик. Таким чином, «зелене» інвестування стає важливою складовою сучасного фінансового ринку, поєднуючи етичні принципи з економічною вигодою.

Дослідження [6] свідчать, що «зелене» інвестування фінансується як за рахунок державних коштів, так і за рахунок коштів з інших джерел, включаючи приватний сектор та міжнародні фінансові інституції. При цьому частка державного інвестування зменшується, і пріоритет надається інвестиціям з боку приватних бізнес-структур. Однак нестабільність політичного та економічного середовища створює значні перешкоди для розвитку «зеленого» інвестування в Україні. Для вирішення цих проблем держава може створити відповідну законодавчу базу і закріпити стимули для «зеленого» інвестування на законодавчому рівні. Формування сприятливого інвестиційного клімату у сфері «зеленої» економіки дозволить фінансовим інструментам «зеленого» інвестування стати більш ефективними. Обмеженість державних ресурсів та необхідність вирішення екологічних проблем вимагають пошуку ефективних фінансових інструментів для залучення коштів на реалізацію «зелених» проектів.

Ми погоджуємося з думкою Дзюбак К. М. [7], що на відміну від традиційних фінансів, зелені фінанси та формування зеленої економіки вимагають нового підходу, який враховує високий ризик та невизначеність цього сектору. Це зумовлено тим, що більшість зелених галузей розвиваються переважно за рахунок нематеріальних активів, а потенціал їхнього зростання орієнтований на довгострокову перспективу. Крім того, асиметрія в інформаційному забезпеченні створює дисбаланс у обсягах транзакцій та капітальному ринку, через що виникають непорозуміння між інвесторами та зеленими компаніями через відсутність прозорості процедур зеленого інвестування. З огляду на це, стратегія розвитку зелених фінансів повинна включати: вдосконалення нормативно-правової бази, правил та процедур зеленого фінансування; створення інституційної бази зелених фінансів (фінансових установ, організацій тощо); використання Зеленого кліматичного фонду (Green Climate Fund); розробку нових зелених фінансових інструментів; інтеграцію до глобальної системи зелених фінансів та створення відповідної інфраструктури.

Останнім часом у процесах зеленого інвестування на світовому рівні сформувалася низка трендів, які підтверджують його глобальний характер та вплив на структурні параметри міжнародної економічної системи. Зокрема, національні уряди, бізнесові та підприємницькі сектори, інституційні інвестори та домогосподарства все більше потребують сталого інвестиційного капіталу для підвищення конкурентоспроможності на національних і світових ринках. Це включає системне «озеленення» фінансово-господарської діяльності через інвестиції у відновлювану енергетику, стале сільське та лісове господарство, впровадження чистих технологій, вдосконалення систем поводження з відходами, розширення доступу до зеленого житла та зеленої транспортної мобільності.

Цей тренд створює міцний фундамент для трансформаційних змін глобальної економіки, переведення її на засади сталого розвитку, позитивно впливає на енергетичні баланси держав та підвищує рівень енергоефективності економік. Важливими також є можливості створення нових робочих місць, підвищення платоспроможності населення в оплаті житлово-комунальних послуг та забезпечення національної енергетичної безпеки. Це вимагає системної екологізації економічної діяльності та глибокої модернізації корпоративних стратегій і бізнес-моделей у напрямку низьковуглецевої економіки.

Крім того, спостерігається значна диверсифікація фінансових інструментів зелених інвестиційних процесів, що є наслідком екологічних трансформацій національних економік. Йдеться про розвиток таких інструментів, як зелені, соціальні та кліматичні облігації, ринковий обіг яких пов'язаний з фінансуванням соціально значимих проектів у сфері поліпшення якості води, зеленого будівництва, підвищення екологічних стандартів життя та пом'якшення соціальних асиметрій глобального розвитку, що відображають стратегічні цілі сталого розвитку [8].

У світовій практиці фінансування «зелених» проектів відокремлюють такі інструменти, як пільгове кредитування, яке використовується при фінансуванні «зелених» проектів з переробки і вторинного використання відходів, наприклад в США, Франції, Австрії, Фінляндії; «зелені облігації»; кредитні гарантії, що для фінансування зелених проектів; державне фінансування за допомогою грантів, субсидій та екологічних програм [9].

Зауважимо, що класифікація фінансування «зелених» проектів здійснюється за різними ознаками такими, як:

- інструменти для прямого фінансування, такі як акції, кредитні лінії, кредити та гранти;
- інструменти, що не забезпечують прямого фінансування, але сприяють передачі знань або зменшенню ризиків, як-от гарантії та технічна допомога;
- інструменти для залучення додаткових приватних коштів для «зелених» проектів через один із вказаних вище інструментів, наприклад, «зелені» облігації та структуровані фонди [10].

Рис. 1. Інструменти фінансування «зеленого» інвестування

Узагальнено автором на основі теоретичних досліджень

Завдяки цим інструментам «зелене» фінансування сприяє розвитку сталих ініціатив та зменшенню негативного впливу на навколишнє середовище, підтримуючи глобальні зусилля щодо боротьби зі зміною клімату. Основними інструментами є «зелені» облігації – це цінні папери, випуск яких спрямований на фінансування проектів з екологічною складовою, таких як відновлювана енергетика, енергоефективність, управління відходами та збереження водних ресурсів. «Зелені» кредити пропонують банківські установи для підтримки екологічно чистих ініціатив, які зменшують вуглецевий слід.

Інвестиційні фонди, орієнтовані на сталі проекти, залучають кошти від приватних інвесторів для підтримки екологічних та соціальних проектів. Програми підтримки від міжнародних організацій, таких як Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку, забезпечують додаткове фінансування та технічну підтримку для реалізації екологічних проектів у країнах, що розвиваються.

Окрім основних фінансових інструментів, значну роль у розвитку "зеленої" економіки можуть відігравати похідні фінансові інструменти, або деривативи, такі як ф'ючерси та опціони. Компанії, що спеціалізуються на зелених інвестиціях, можуть використовувати ці деривативи для хеджування ризиків, зокрема тих, що пов'язані зі зміною погодних умов. Наприклад, американський інвестиційний банк Goldman Sachs пропонує похідні інструменти для зменшення ризиків, що виникають через несприятливі або непередбачувані погодні умови. Деривативи на зміну погодних умов або на вітер та інші подібні інструменти дозволяють виробникам вітроенергії хеджувати ризики невиробництва електроенергії через відсутність вітру, забезпечуючи дохід навіть за таких умов. Фінансові установи, такі як ABN AMRO, Rabobank та Goldman Sachs, активно працюють у цьому напрямку [11].

На думку [12], що основними перевагами використання інструментів зеленого фінансування є те, що зелене фінансування може зробити зелені проекти більш привабливими для інвесторів, сприяючи розвитку «зеленої» економіки може створити нові робочі місця в пріоритетних для країни галузях; сприяти зменшенню забруднення довкілля та зміни клімату. Однак є й виклики, пов'язані з використанням інструментів зеленого фінансування: зокрема багато підприємств та інвесторів не знають про доступні інструменти зеленого фінансування; деякі інструменти зеленого фінансування можуть бути дорожчими за традиційні джерела фінансування; процес отримання зеленого фінансування може бути складним та тривалим. Незважаючи на ці виклики, використання інструментів зеленого фінансування має значний потенціал для розвитку сталої та конкурентоспроможної економіки в Україні.

Для визначення найкращих практик та адаптування їх до українських умов у табл. 2 наведено порівняння інструментів «зеленого» фінансування в Україні та країнах ЄС.

Однією з проблем екологічного інвестування в Україні є пошук державою додаткових фінансових ресурсів для забезпечення виплат за «зеленим» тарифом, який є найвищим у Європі, для виробників відновлюваної енергії. Держава має знайти такі рішення, які дозволять їй виконати свої зобов'язання перед виробниками відновлюваної енергії, щоб уникнути численних судових позовів, як це сталося в Іспанії. Одним із таких рішень повинен стати перехід до аукціонної торгівлі відновлюваною енергією, як це практикують у багатьох розвинутих країнах. Важливо також за допомогою «зеленого» тарифу стимулювати розвиток відновлюваної енергетики в домогосподарствах в регіонах з нестачею енергії. Для нових великих сонячних і

вітрових електростанцій, яких в Україні вже достатньо, доцільно з 2021 року скасувати «зелений» тариф та зобов'язати їх власників та інвесторів будувати енергосховища для зберігання надлишкової енергії у весняно-літній період. Крім того, владі України необхідно виділити балансуєчі потужності на ТЕС і ГЕС для регулювання подачі електроенергії від СЕС і ВЕС в осінньо-зимовий період, коли виробництво енергії суттєво знижується. Регіонам України та об'єднаним територіальним громадам варто залишати частину регресивної субвенції для підтримки балансуєчих потужностей для ефективного функціонування підприємств відновлюваної енергетики [13].

Таблиця 2

Порівняння інструментів «зеленого» фінансування в Україні та країнах ЄС

Інструмент	Україна	Країни ЄС
Зелені кредити	доступні, але процентні ставки можуть бути високими	широкодоступні, з різними процентними ставками та умовами
Зелені облігації	ринок розвивається, але досі обмежений	розвинений ринок з високим рівнем ліквідності
Гранти	доступні від міжнародних організацій та урядових програм	доступні від різних джерел, включно з ЄС та національними програмами
Державні гарантії	обмежено доступні	широкодоступні, з різними умовами
Податкові стимули	існують, але можуть бути складними для отримання	різноманітні та більш доступні
Інвестиційні фонди	кількість обмежена	різноманітність фондів із різними стратегіями

Джерело: [12].

Отже, незважаючи на різноманітність інструментів фінансування, «зелений» інвестиційний сектор стикається з низкою викликів, основними з яких є достатньо великі первинні витрати на впровадження екологічних проєктів, невизначеність регуляторного середовища та необхідність підвищення фінансової грамотності інвесторів у питаннях сталого розвитку.

Однак, перспективи розвитку «зеленого» фінансування є досить позитивними – зростаючий інтерес до екологічних, соціальних та управлінських критеріїв з боку інвесторів, а також посилення міжнародного співробітництва в галузі кліматичних змін, створюють сприятливе середовище для подальшого розвитку «зелених» інвестицій. Інновації в фінансових інструментах, такі як блокчейн для забезпечення прозорості та аналізу впливу інвестицій, також сприяють залученню більшого капіталу в сталий розвиток.

**ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ**

«Зелене» фінансування відіграє ключову роль у переході до сталого розвитку та зменшенні впливу на клімат. Попит на «зелені» інвестиції зростає завдяки підвищеній свідомості споживачів та інвесторів щодо екологічних проблем, таких як зміна клімату та забруднення довкілля. Основною проблемою є необхідність створення і розвитку ефективних фінансових інструментів, які б забезпечували підтримку "зелених" проєктів та сприяли залученню приватного та державного капіталу в екологічно орієнтовані ініціативи. Завдяки зусиллям урядів, приватного сектору та міжнародних організацій, зелений фінансовий ринок продовжує розвиватися, відкриваючи нові можливості для інвесторів і сприяючи сталому розвитку. Багато держав стимулюють цей процес, використовуючи такі основні інструменти «зеленого» фінансування як «зелені» облігації, «зелені» кредити, інвестиційні фонди та програми підтримки від державних і міжнародних організацій, а також впроваджуючи «зелені» облігації та субсидії для екологічних проєктів. Серед таких інструментів також можуть бути фонди екологічного розвитку, програми пільгового кредитування, страхові механізми для зменшення інвестиційних ризиків тощо. Ефективне використання цих інструментів сприяє зниженню викидів, енергозбереженню та сталому економічному зростанню.

Література

1. Луців Б., Майорова Т., Луців П. «Зелені фінанси» в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України. *Світ фінансів*. 2023. 3(76)/2023. С. 61-76.
2. Вовк В. Я. Формування державної фінансової політики як детермінанти сталого розвитку в умовах впливу глобалізаційних процесів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 2. С. 168–177.
3. Горянська Т. В. «Зелена економіка» як чинник розвитку зовнішньоторговельних відносин. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2014. № 11. С. 67–71.
4. Мельник В., Мартусенко І., Погрішук О. Зелене зростання у забезпеченні сталого розвитку економіки: євроінтеграційний вектор. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 4. С. 82–93.
5. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf
6. Рибіна Л.О., Адаменко А.П. Розвиток «зеленого» інвестування в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Випуск 42. С. 327-331. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/57.pdf

-
7. Дзюбак К. М. Фінансові інструменти формування зеленої економіки.. *Modern Economics*. 2023. № 39(2023). С. 26-32.
 8. Столярчук Я., Ільницький Д., Рудковський С.. Зелене інвестування як механізм глобального сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2023. № 2. С. 241-246.
 9. Орехова Т.В., Роздобудько М.М. Теоретичні аспекти та основні тенденції розвитку «зелених» інвестицій у глобальному вимірі. *Економіка і організація управління*. 2022. № 1 (45). С. 39-46.
 10. Kazlauskienė, A. Draksaite, L. Melnyk. Green Investment Financing Alternatives. – Proceedings of the 2017 International Conference “Economic Science for Rural Development”, №46, Jelgava, LLU ESAF, 27-28 April 2017, pp.250-257, http://llufb.llu.lv/conference/economic_science_rural/2017/Latvia_ESRD_46_2017-250-257.pdf
 11. Дима В. В. Фінансові інструменти стимулювання розвитку "зеленої" економіки в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5-6. С. 182–187.
 12. Шолудько О., Грицина О., Рубай О. Теоретичні основи застосування інструментів зеленого фінансування. *АГРАРНА ЕКОНОМІКА*. 2024. Т. 17, № 1. С. 36-46.
 13. Карлін М.І., Івашко О.А. Зелені фінанси як новий напрям залучення інвестицій в економіку України. *Економічний форум*, (2020). 1(3), 97-104.

References

1. Lutsiv B., Maiorova T., Lutsiv P. “Zeleni finansy” v paradyhmi staloho investytsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy. *Svit finansiv*. 2023. 3(76)/2023. S. 61-76.
2. Vovk V. Ya. Formuvannya derzhavnoi finansovoi polityky yak determinanty staloho rozvytku v umovakh vplyvu hlobalizatsiinykh protsesiv. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*. 2020. № 2. S. 168–177.
3. Horianska T. V. «Zelena ekonomika» yak chynnyk rozvytku zovnishnotorhovelnykh vidnosyn. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*. 2014. № 11. S. 67–71.
4. Melnyk V., Martusenko I., Pohrishchuk O. Zelene zrostantia u zabezpechenni staloho rozvytku ekonomiky: yevrointehratsiinyi vektor. *Visnyk ekonomiky*. 2023. Vyp. 4. C. 82–93.
5. “Zeleni” investytsii u stalomu rozvytku: svitovyi dosvid ta ukrainskyi kontekst. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf
6. Rybina L.O., Adamenko A.P. Rozvytok «zelenoho» investuvannia v Ukraini. *Infrastruktura rynku*. 2020. Vypusk 42. S. 327-331. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/57.pdf
7. Dziubak K. M. Finansovi instrumenty formuvannia zelenoi ekonomiky.. *Modern Economics*. 2023. № 39(2023). S. 26-32.
8. Stoliarchuk Ya., Illytskyi D., Rudkovskiy S.. Zelene investuvannia yak mekhanizm hlobalnoho staloho rozvytku. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. 2023. № 2. S. 241-246.
9. Oriekhova T.V., Rozdobudko M.M. Teoretychni aspekty ta osnovni tendentsii rozvytku «zelenykh» investytsii u hlobalnomu vymiri. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. 2022. № 1 (45). S. 39-46.
10. Kazlauskienė, A. Draksaite, L. Melnyk. Green Investment Financing Alternatives. – Proceedings of the 2017 International Conference “Economic Science for Rural Development”, №46, Jelgava, LLU ESAF, 27-28 April 2017, pp.250-257, http://llufb.llu.lv/conference/economic_science_rural/2017/Latvia_ESRD_46_2017-250-257.pdf
11. Dyma V. V. Finansovi instrumenty stymuliuvannia rozvytku "zelenoi" ekonomiky v Ukraini. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2020. № 5-6. S. 182–187.
12. Sholudko O., Hrytsyna O., Rubai O. Teoretychni osnovy zastosuvannia instrumentiv zelenoho finansuvannia. *AHRARNA EKONOMIKA*. 2024. Т. 17, № 1. S. 36-46.
13. Karlin M.I., Ivashko O.A. Zeleni finansy yak novyi napriam zaluchennia investytsii v ekonomiku Ukrainy. *Ekonomichnyi forum*, (2020). 1(3), 97-104.